

ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรม ของ ชาตี กอบจิตติ¹

A Study of Moralism in the Literature of Chart Korbjitti

อธิฐ รุ่งอรุณไทยกุล²
ธีรธัมม์ แสงแก้ว³
ธเนศ ปานหัวไผ่⁴

Athibhu Rungaroonthaikul
Theerat Saengkaew
Tanet Panhuaphai

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมในสุนทรียศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาวรรณกรรมของ ชาตี กอบจิตติ และ 3) เพื่อศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาตี กอบจิตติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากทั้งเอกสารขั้นต้นและเอกสารชั้นรอง ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดศีลธรรมนิยมคือ แนวคิดที่ตัดสินคุณค่าของศิลปะจากคุณค่าทางศีลธรรม ศิลปะต้องเป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมให้เกิดมโนทัศน์ทางศีลธรรมร่วมกันทางสังคม ศิลปะจะมีคุณค่าได้ต้องเป็นศิลปะที่แสดงออกถึงความดีงามตามแนวคิดของเพลโต และลีโอ ตอลสตอย วรรณกรรมของ ชาตี กอบจิตติ มักจะมีเนื้อหาที่สะท้อนแนวความคิดทางศีลธรรมทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

¹บทความนี้มาจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาตี กอบจิตติ”

²นิสิตปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรธัมม์ แสงแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

⁴ดร.ธเนศ ปานหัวไผ่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

จึงได้ก่อให้เกิดคุณค่าด้านต่าง ๆ ขึ้น โดยเฉพาะคุณค่าทางศีลธรรม โทษในการหลงไป กับกิเลสตัณหา การไม่รู้จักรักษาควบคุมความคิดและจิตใจของมนุษย์ ดังนั้น เมื่อได้ศึกษาวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ จะทำให้เกิดจิตสำนึกต่อตนเองและสังคมที่ดี คำนึงถึงประโยชน์ของสังคมมาก่อนตนเอง ซึ่งคุณค่าที่เกิดขึ้นนี้จะทำให้สังคมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนเกิดความเป็นเอกภาพในที่สุด จึงอาจถือได้ว่า ชาติ กอบจิตติ สามารถถูกจัดอยู่ในกลุ่มแนวคิดศีลธรรมนิยมได้

คำสำคัญ : สุนทรียศาสตร์ ศิลปะ ศีลธรรมนิยม วรรณกรรม ชาติ กอบจิตติ

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) to study moralism in aesthetics, 2) to study literature work of Chart Korbjitti, and 3) to study moralism which appears in literature work of Chart Korbjitti. This research focuses on the qualitative analysis of the work thereof. The researcher has studied and gathered data from both primary and secondary sources. The research finds that moralism is an idea which ascertains value of arts by using morality as a determinant. Arts must be a tool to support societal morality. Valuable arts in this context mean arts which exhibit morality deriving from Plato or Leo Tolstoy's idea. Chart Korbjitti's literature work reflects guiding moral principles directly and indirectly in itself. Such moral principles especially those concerning greed, desires and men letting such thoughts to overtake heads and minds. Upon studying Korbjitti's works, one thereby forms a subconsciousness with less greed and more compassion for fellowmen by putting the benefits of society before oneself. Such values strengthen solidarity within society and ultimately result as societal unity. Hence, Chart Korbjitti's idea could be classified as moralism.

Keywords: Aesthetics, Art, Moralism, Literature, Chart Korbjitti

ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ

ความนำ

ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน มนุษย์ทุกยุคทุกสมัยมีกฎเกณฑ์มากมายที่นำมาใช้ควบคุมตนเองหรือสังคมเพื่อให้เกิดความสงบสุขและอยู่ร่วมกันอย่างไม่เกิดปัญหา และกฎเกณฑ์หนึ่งที่สำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในสังคม คือ “ศีลธรรม” โดยศีลธรรมได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นสิ่งที่มิไว้ช้อยู่ร่วมกันโดยไม่มีการบังคับแต่อย่างใด ศีลธรรมจึงเป็นสิ่งที่มิได้ถูกเขียนหรือกำหนดอย่างชัดเจน แต่ศีลธรรมเป็นเหมือนมนโฑทัศน์ที่เข้าใจและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันในสังคม

ศีลธรรมถูกนำไปใช้กับหลายเรื่องหลายมิติในสังคมไทย เช่น กรณีเหตุการณ์ทางการเมือง การปกครอง การศาสนา การศึกษา การบริหาร หรือแม้กระทั่งในเรื่องการประพฤติปฏิบัติของปัจเจกชน (กิตติยา โสภณโกโคย, 2553 : 112) รวมถึงในเรื่อง “ศิลปะ” ด้วย ซึ่งศิลปะประเภทหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดของมนุษย์และสังคมคือ วรรณกรรม

วรรณกรรมถือเป็นงานศิลปะประเภทหนึ่งที่อยู่คู่กับมนุษย์และสังคมมาอย่างยาวนาน เป็นเครื่องบันเทิงใจ เป็นสิ่งให้ความเจริญใจ ทั้งยังเพิ่มความรู้ใหม่แก่มนุษย์ได้เห็นสิ่งต่าง ๆ ผ่านตัวอักษรโดยไม่สามารถหาได้จากประสบการณ์ (เบญจมาศ พลอินทร์, 2525 : 1 - 2) กวีได้ใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือขัดเกลาศีลธรรมแก่ผู้คนในสังคม วรรณกรรมจึงเป็นเหมือนเครื่องสะท้อนความคิดและจิตใจของมนุษย์ ผู้ที่ได้อ่านวรรณกรรมจะถูกกระตุ้นความคิดทั้งที่ดีและที่ชั่วร้ายของตนเองอย่างไม่รู้ตัว ผู้อ่านจะเกิดความคิดของตนเองและตัดสินใจด้วยตนเองว่า จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม วรรณกรรมจึงมีอิทธิพลต่อความคิดและจิตใจของมนุษย์อย่างปฏิเสธไม่ได้

วรรณกรรมของ “ชาติ กอบจิตติ” เป็นหนึ่งในวรรณกรรมไทยที่ได้ถูกนำมาศึกษาและวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการที่มีชื่อเสียงมากมาย และได้รับการนำไปเป็นหนังสือประกอบการเรียนแทบทุกสถาบัน รวมถึงยังได้รับความสนใจจากผู้อ่านมาโดยตลอด (رينฤทัย สัจจพันธ์ (บรรณาธิการ), 2554 : คำนำสำนักพิมพ์) ทั้งยังเป็นกวีคนแรกที่ได้รับรางวัลซีไรต์ถึงสองครั้ง รวมถึงยังได้รับเลือกให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พ.ศ. 2547 ซึ่งวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ มักจะมีเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในสังคมที่เกิดจากความคิดและทัศนคติของมนุษย์ที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เพื่อน

มนุษย์ต้องเกิดความเดือดร้อน และปัญหาเหล่านี้ไม่สามารถแก้ไขด้วยกฎหมายได้ ต้องแก้ไขด้วยจิตสำนึกภายในใจของแต่ละบุคคล ด้วยเหตุนี้ทำให้วรรณกรรมของชาติ กอบจิตติ สะท้อนให้เห็นในเรื่องความชั่วร้ายในสังคม ศีลธรรม และมีผลกระทบต่อผู้อ่านเป็นวงกว้าง

ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรเชื่อมโยงวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ กับแนวคิดศีลธรรมนิยมในสุนทรียศาสตร์ตะวันตกที่มีแนวคิดเกี่ยวข้องกันโดยตรงในเรื่องศีลธรรมและวรรณกรรม ทำให้เกิดเป็นงานวิจัยนี้ เพื่อต้องการจะศึกษาแนวคิดเรื่องศีลธรรมที่มีอยู่ในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ ทั้งที่กล่าวโดยตรงและโดยการตีความ พร้อมทั้งวิเคราะห์ว่าเรื่องศีลธรรมเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดคุณค่าใดบ้าง และสร้างประโยชน์อย่างไรให้กับสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมในสุนทรียศาสตร์
2. เพื่อศึกษาวรรณกรรมของชาติ กอบจิตติ
3. เพื่อศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทั้งที่เป็นปฐมภูมิ (Primary Source) คือวรรณกรรมของชาติ กอบจิตติ ได้แก่ ทางชนะ จนตรอก คำพิพากษา เรื่องธรรมดา มีดประจำตัว หมาน่าลอยน้ำ พันธุ์หมาบ้า นครไม่เป็นไร เวลา บันทึก : บันทึกเรื่องราวไร้สาระของชีวิต รายงานถึงฯลฯ นายกรัฐมนตรี ลมหลง เปลญวนใต้ต้นนุ่น บริการรับนวดหน้า ล้อมวงคุย และ facebook : โลกอันซ้อนกันอยู่ รวมถึงเอกสารที่เป็นทุติยภูมิ (Secondary Source) เอกสารดังกล่าว ได้แก่ งานวิจัย งานวิทยานิพนธ์ และหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ชาติ กอบจิตติ
2. การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสาร และนำเสนอการวิจัยในลักษณะพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. แนวคิดศีลธรรมนิยมในสุนทรียศาสตร์

แนวคิดศีลธรรมนิยมเป็นแนวคิดหนึ่งในวิชาสุนทรียศาสตร์ ซึ่งให้ความสนใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับศีลธรรม โดยแนวคิดศีลธรรมนิยมเชื่อว่า ศิลปะเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในการรับใช้ศีลธรรมเท่านั้น ศิลปะไม่ได้มีคุณค่าในตัวเอง คุณค่าของศิลปะจะถูกประเมินด้วยคุณค่าทางศีลธรรม ศิลปะที่ดีจะต้องแสดงถึงศีลธรรมที่พึงามต้องสนับสนุนและมุ่งสอนให้คนเป็นคนดี หากศิลปะชนิดใดที่ขัดแย้งกับศีลธรรมหรือทำให้มนุษย์เกิดความคิดที่ชั่วร้ายถือเป็นศิลปะที่เลวและไม่มีคุณค่า คุณค่าของศิลปะจึงอาจไม่มีหรือมีคุณค่าต่ำกว่าคุณค่าของศีลธรรม โดยแนวคิดเช่นนี้เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยกรีกโบราณจากเพลโต (Plato) 428 – 348 ก่อนคริสตกักราชที่ได้ปรากฏอยู่ในหนังสือ “อูตมรัฐ” (The Republic)

เพลโต ได้อธิบายพื้นฐานความคิดโดยแบ่งโลกออกเป็น 2 โลก คือ 1) โลกแห่งแบบ ซึ่งเป็นโลกที่สากล มีสิ่งสากลที่สมบูรณ์เป็นนิรันดร์ไม่เปลี่ยนแปลง สามารถเข้าถึงได้ด้วยเหตุผลเท่านั้น 2) โลกแห่งผัสสะ ซึ่งเป็นโลกที่เราอาศัยอยู่ เป็นโลกแห่งมายาและลอกแบบมาจากโลกแห่งแบบอีกทีหนึ่ง สิ่งต่าง ๆ ในโลกนี้ เรียกว่า สิ่งเฉพาะ ซึ่งลอกแบบมาจากโลกแห่งแบบอีกทีหนึ่ง โลกแห่งแบบจึงมีคุณค่ามากกว่าโลกแห่งผัสสะ (จรรยา โคมุทรัตนานนท์, 2551 : 37 - 38)

เมื่อโลกแห่งแบบเป็นโลกที่มีคุณค่ามากกว่าโลกแห่งผัสสะ ส่งผลให้มองได้ว่า ศิลปะในแนวคิดของเพลโตเป็นสิ่งที่มีความต่ำ เนื่องจากศิลปะเป็นสิ่งที่ลอกแบบมาจากสิ่งเฉพาะบนโลกแห่งผัสสะอีกทีหนึ่ง ทำได้เพียงคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงต้นแบบบนโลกแห่งแบบที่เป็นนิรันดร์เท่านั้น เพราะศิลปะลอกแบบมาจากสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกแห่งผัสสะ และโลกแห่งผัสสะก็ลอกแบบมาโลกแห่งแบบอีกทีหนึ่ง ศิลปะจึงเป็นสิ่งห่างไกลจากความจริงถึงสามขั้น อย่างไรก็ตาม เพลโต ก็ไม่ได้ปฏิเสธคุณค่าของศิลปะเลยเสียทีเดียว เพลโต ยังคงคิดว่า การศึกษาศิลปะเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะศิลปะเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก ดังที่ เพลโต กล่าวไว้ในหนังสือ “The Republic” (แปลจาก Griffith, 2000) ว่า

“...การศึกษาศิลปะเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะศิลปะสามารถเข้าไปสู่จิตวิญญาณของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี แต่ต้องได้รับการศึกษาในศิลปะที่ดีและถูกต้อง หากไม่เป็นเช่นนั้นจะให้ผลลัพธ์ที่ตรงกันข้ามและแย่งได้ ผู้ที่ได้รับการศึกษาศิลปะมาอย่างถูกต้อง จะสามารถแยกแยะความดีงามและไม่ดีงามได้อย่างรวดเร็ว และเลือกความดีงามเข้ามาในจิตวิญญาณเพื่อบำรุงให้ตนเองเป็นคนที่ดีและงามในที่สุด”

(Plato, 2000 : 92)

เมื่อการศึกษาศิลปะเป็นสิ่งที่สำคัญและมีผลกระทบต่อมนุษย์ จึงจำเป็นจะต้องตรวจตราศิลปะให้ดีกว่าก่อนที่จะนำมาศึกษา ศิลปะที่ควรจะนำมาศึกษาของเพลโต จะต้องเป็นศิลปะที่ดี ศิลปะที่แสดงถึงความอ่อนแอหรือไม่หลุดพ้นจากโลกแห่งผัสสะ ถือเป็นศิลปะที่เลวไม่ควรนำมาศึกษา มิเช่นนั้น ศิลปะจะส่งผลร้ายต่อทั้งตัวเองและสังคมได้ โดยศิลปะที่ดีของเพลโต จะต้องลอกแบบมาจากศีลธรรมที่ดี ซึ่งมาจากความดีของเทพเจ้า เพราะเทพเจ้าเป็นสาเหตุของความดีทั้งหลายในโลก ศิลปะที่กล่าวร้ายเทพเจ้าจะถือเป็นศิลปะที่เลว ไม่ควรนำมาศึกษา ดังที่เพลโต กล่าวไว้ว่า

“...เทพเจ้าไม่สามารถรับผิดชอบทุกสิ่งทุกอย่างที่ถูกกล่าวอ้างในเรื่องที่เกี่ยวกับมนุษย์นั้นมีเทพเจ้าเป็นสาเหตุได้บางส่วน และก็ไม่ใช่เป็นสาเหตุอีกหลายสิ่ง เนื่องจากมนุษย์มีสิ่งที่ดีน้อยกว่าสิ่งที่ชั่วในชีวิต โดยสิ่งที่ดีนั้น เราต้องถือว่ามิสาเหตุจากเทพเจ้า และสิ่งที่ชั่วร้ายถือว่ามิสาเหตุจากสิ่งอื่นไม่ใช่จากเทพเจ้า...”

(Plato, 2000 : 64)

ศิลปะของเพลโตจึงเป็นสิ่งที่ลอกแบบจากปรากฏการณ์ในโลกแห่งผัสสะ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่ำห่างไกลจากความจริงแท้ถึงสามขั้น แต่เพลโตยังให้ความสำคัญกับการศึกษาศิลปะ เนื่องจากเป็นสิ่งที่มีผลกระทบต่อจิตวิญญาณของมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยศิลปะที่นำมาศึกษาจะต้องเป็นศิลปะที่ดีงาม ส่งเสริมศีลธรรมแก่นมนุษย์ ซึ่งศิลปะที่ดีงามนั้น จะประเมินคุณค่า จากเรื่องราวความดีของเทพเจ้า และจะต้องไม่ทำให้นุชย์ตกอยู่ในกิเลสและตัณหา

ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาตี กอบจิตติ

ลีโอ ตอลสตอย (Leo Tolstoy) ค.ศ. 1828 – 1910 นักเขียนชาวรัสเซีย ที่มีแนวคิดจัดอยู่ในกลุ่มศีลธรรมนิยมดังปรากฏในหนังสือ “ศิลปะคืออะไร” (สิทธิชัย แสงกระจ่าง, 2528) ตอลสตอย มีทัศนะเกี่ยวกับศิลปะว่า ศิลปะจะต้องมีพื้นฐานมาจากศีลธรรม และศีลธรรมที่ตื้นนั้นมีพื้นฐานมาจากศาสนา โดย ลีโอ ตอลสตอย กล่าวไว้ในหนังสือ “What is Art?” ว่า

“...ศิลปะที่ดีจะต้องมีบรรทัดฐานมาจากศีลธรรม หากศิลปะ ถูกประเมินคุณค่าด้วยบรรทัดฐานอื่นนั้นถือว่าไม่ถูกต้อง การประเมินคุณค่าของศิลปะจะต้องขึ้นอยู่กับความรู้สึกของมนุษย์ ที่มีต่อความหมายของชีวิต ขึ้นอยู่กับสิ่งที่มนุษย์ยึดถือว่าอะไรคือความดีงาม อะไรเป็นสิ่งที่ชั่วร้ายของชีวิต โดยที่ความดีงามและความชั่วร้ายเหล่านั้น จะได้รับคำจำกัดความมาจากศาสนา...”

(Tolstoy, 1904 : 53)

โดยพื้นฐานศีลธรรมของตอลสตอยนั้นมาจากของศาสนาคริสต์ นั่นคือศิลปะที่ดีต้องสอดคล้องกับคุณธรรมของศาสนาคริสต์ อีกทั้งศิลปะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการรวมมนุษย์เป็นหนึ่งเดียวกัน สามารถทำให้เป็นกลุ่มที่สามัคคีกันได้ ซึ่งศิลปะที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ ศิลปะของศาสนาคริสต์ เพราะสามารถรวมมนุษย์เข้าเป็นหนึ่งเดียวกันเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดโดยไม่แบ่งแยก ตอลสตอย กล่าวว่า

“...ศิลปะ ไม่ว่าจะเป็ชนิดใดก็ตาม จะมีลักษณะที่สามารถรวมผู้คนเข้าเป็นหนึ่งเดียวกันอยู่ แต่ศิลปะของพวกที่ไม่ใช่คริสเตียน ขณะที่รวมผู้คนจำนวนหนึ่งเข้าด้วยกัน มันก็ทำให้อีกกลุ่มผู้คนหนึ่งเกิดความแบ่งแยกกัน ทั้งในระหว่างกลุ่มกันเอง และกับกลุ่มผู้อื่นทั้งหลายด้วย ดังนั้น ศิลปะที่ไม่ใช่ของคริสเตียน ไม่เพียงแต่จะเป็นการแบ่งกลุ่มผู้คนเท่านั้น หากยังสร้างความเป็นศัตรูระหว่างผู้คนอีกด้วย...”

(Tolstoy, 1904 : 163)

ศิลปะของ ตวยสตอย จึงเป็นเหมือนเครื่องมือสื่อสารหนึ่งระหว่างศิลปินกับผู้รับรู้ ให้มีความรู้สึกเดียวกัน ฉะนั้นหากศิลปะนั้นแสดงออกถึงสิ่งที่ต้งาม ผู้รับรู้ก็จะรู้สึกถึงความต้งามตามไปด้วย ศิลปินที่สร้างสรรค์ศิลปะจะต้องถ่ายทอดในแง่มุมที่ดีและมีแนวคิดที่มาจากศาสนา ศิลปะจะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์เกิดความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อให้เกิดความสามัคคี เป็นภราดรภาพกันในสังคม

ดังนั้น แนวคิดศีลธรรมนิยมที่ได้จาก เพลโต และลิโอ ตวยสตอย จึงสรุปได้ว่า ศิลปะจะต้องเป็นเครื่องมือเพื่อนำไปสู่ศีลธรรมที่ต้งาม มีหน้าที่รับใช้ศีลธรรม เพื่อนำไปสู่ความสมบูรณ์ของมนุษย์และสังคม เพราะศิลปะเป็นสิ่งที่เข้าถึงจิตวิญญาณและมีอิทธิพลต่อความคิดจิตใจของมนุษย์ ศิลปะจึงจำเป็นต้องส่งเสริมหรือมีพื้นฐานจากศีลธรรมให้มนุษย์รู้เท่าทันความชั่วร้ายและการตกอยู่ในกิเลสตัณหา เพื่อให้ผู้รับรู้เข้าใจและซึมซับความต้งามนั้นเข้าไปในความคิดและจิตใจของตน จนทำให้สังคมเกิดความสงบสุขเป็นหนึ่งเดียวกัน

โดยหนึ่งในรูปแบบศิลปะที่สำคัญ รวมถึงมีอิทธิพลต่อมนุษย์มากที่สุดอันหนึ่งก็คือ วรรณกรรมและวรรณกรรมไทยที่ได้รับการยกย่อง ยอมรับ มีผู้อ่านเป็นวงกว้าง และมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้อ่าน รวมถึงเป็นแรงบันดาลใจแก่ผู้ที่ต้องการสร้างสรรค์ผลงานเป็นของตนเองได้แก่ วรรณกรรมของผู้แต่งที่มีชื่อว่า ชาติ กอบจิตติ

2. วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ

ก่อนที่จะนำเสนอวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ จะอธิบายถึง ความหมายของวรรณกรรมและอิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อมนุษย์และสังคมเสียก่อนว่าเป็นอย่างไร และวรรณกรรมก่อให้เกิดประโยชน์หรือคุณค่าใดบ้าง

ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของวรรณกรรมว่า หมายถึง งานหนังสือ งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด ไม่ว่าจะแสดงออกมาโดยวิธีหรือในรูปแบบใด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และสิ่งบันทึกเสียงภาพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2339 : 754) วรรณกรรมจึงเป็นงานเขียนทุกชนิด ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม เป็นผลงานอันเกิดจากการสร้างสรรค์และจินตนาการของมนุษย์ สร้างมโนทัศน์หรือทัศนคติให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกมีส่วนร่วมคล้ายตาม วรรณกรรม

ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ

จึงเปรียบเสมือนสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพจิตใจ สภาพแวดล้อม สภาพสังคมในช่วงเวลานั้นได้ ชี้ให้เห็นถึงความเจริญหรือถดถอยในสังคมทั้งทางจิตใจและการปฏิบัติ

วรรณกรรมไทยในปัจจุบันนั้น มีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ที่เริ่มได้รับอิทธิพลจากแนวคิดตะวันตกในการสร้างสรรค์งานเขียน (รีโนฤทัย สัจจพันธุ์, 2557 : 211 - 212) ซึ่งวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ ถือเป็นวรรณกรรมร่วมสมัยที่เกิดขึ้นในช่วงหลังการมีบทบาทของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จึงมีเนื้อหาที่สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกส่วนบุคคลและเรื่องราวที่พบเห็นได้ในสังคมหรือเป็นเรื่องราวที่ทุกคนอาจจะประสบกับตัวเองได้ในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ นวนิยาย เรื่องสั้น ความเรียง บทภาพยนตร์ อนุทินการเดินทาง หรืองานทดลองพื้นที่

ชาติ กอบจิตติ เดิมชื่อ สุชาติ กอบจิตติ เกิดวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2497 ที่จังหวัดสมุทรสาคร เรียนจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนในจังหวัดบ้านเกิด จากนั้นเข้ามาเรียนต่อที่โรงเรียนปทุมคงคา กรุงเทพฯ จนจบชั้นมัธยมปีที่ 3 แล้วสอบเข้าเรียนที่วิทยาลัยเพาะช่าง จนจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาภาพพิมพ์

ชาติ กอบจิตติ เริ่มต้นการเป็นนักเขียนจากความชื่นชอบนวนิยายเรื่องสั้นเป็นพิเศษ ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานของ รงค์ วงษ์สวรรค์ (หนุ่ม) จึงทำให้เขาใช้ชื่อนามปากกาว่า ชาติ กอบจิตติ (ตั้ง) ซึ่งในภายหลังมาทราบว่า หนุ่ม ไม่ใช่ชื่อเล่นของ รงค์ วงษ์สวรรค์ จึงทำให้เขาเปลี่ยนมาเป็นเพียง ชาติ กอบจิตติ จนถึงปัจจุบัน (อรรถสิทธิ์ เมืองอินทร์, 2543 : 8)

งานเขียนของ ชาติ กอบจิตติ เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการครั้งแรกในหนังสืออนุสรณ์ปทุมคงคา พ.ศ. 2512 เรื่อง “นักเรียนนักร้อง” ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ชาติ กอบจิตติ ได้แต่งเรื่องสั้นเรื่อง “ผู้แพ้” ซึ่งได้ถูกรวบรวมเอาไว้ใน โลกหนังสือ ฉบับเรื่องสั้นชุด “คลื่นหัวเต็ง” โดยเรื่องสั้นเรื่อง “ผู้แพ้” ของชาติ กอบจิตติ นั้น ได้รับรางวัลช่อการะเกด รวมถึงยังได้รับรางวัลชมเชยจากสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ในปีเดียวกันอีกด้วย (รีโนฤทัย สัจจพันธุ์ (บรรณาธิการ), 2554 : 94) นอกจากนี้งานเขียนบางส่วนของเขายังได้รับการตีพิมพ์เป็นตอน ๆ ในนิตยสารต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องทุกเดือน จนกระทั่งในช่วงปลายปี พ.ศ. 2522 ชาติ กอบจิตติ ได้รวมเรื่องสั้นของตัวเอง จนเป็นผลงานรวมเล่มของเขาครั้งแรก วรรณกรรมเรื่อง “ทางชนะ”

เป็นวรรณกรรมรูปแบบเรื่องสั้นกึ่งนวนิยาย ซึ่งเป็นรูปแบบที่ชาติ กอบจิตติ ถนัดที่สุดและมีงานวรรณกรรมออกมามากอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

โดยงานเขียนที่สร้างเกียรติประวัติมากที่สุดของเขา คือ วรรณกรรมเรื่อง “คำพิพากษา” ที่ได้รับรางวัลซีไรต์⁵ ปี พ.ศ. 2525 และยังได้ถูกนำมาศึกษาและวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการที่มีชื่อเสียงมากมายในวงการวรรณกรรม ได้รับการนำไปเป็นหนังสือประกอบการเรียนแทบทุกสถาบัน รวมถึงยังได้รับความสนใจจากผู้อ่านมาโดยตลอด (เรีนฤทัย สัจจพันธุ์ (บรรณาธิการ), 2554 : คำนำสำนักพิมพ์) จนถึงงานลำดับที่เก้าของเขา คือ วรรณกรรมเรื่อง “เวลา” ซึ่งได้รับรางวัลซีไรต์เป็นครั้งที่สองในปี พ.ศ. 2537 ทำให้ ชาติ กอบจิตติ เป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับรางวัลซีไรต์ถึงสองครั้ง และในปี พ.ศ. 2547 ชาติ กอบจิตติ ได้รับเลือกให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ซึ่งถือเป็นเกียรติยศสูงสุดของวรรณกรรมทั้งหมดของ ชาติ กอบจิตติ เรียงลำดับตามปีที่ตีพิมพ์ ได้แก่

1) **ทางชนะ** (2522) เป็นเรื่องราวชีวิตของคนสองครอบครัวที่แตกต่างกัน มีความคิดและวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน จนเกิดเส้นทางชีวิตที่ต่างกันอย่างชัดเจน

2) **จนตรอก** (2523) เป็นเรื่องราวของหนึ่งครอบครัวที่มีชีวิตที่ลำบากยากเข็ญ ประสบกับปัญหาทั้งจากภายนอกและภายในครอบครัว พบกับเรื่องเคราะห์ร้ายโดยตลอด รวมถึงการตัดสินใจที่ผิดพลาดในการดำเนินชีวิต

3) **คำพิพากษา** (2524) เป็นเรื่องราวของชายหนุ่มที่ประพาศิตัวดีมาตลอดชีวิต จนเมื่อพ่อของเขาเสียชีวิตแล้วได้ทิ้งแม่เลี้ยงที่สติไม่สมประกอบเอาไว้ และคนในหมู่บ้านคิดว่าตัวเขามีสัมพันธ์กับแม่เลี้ยงของตัวเอง ทำให้ชีวิตของเขาไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป

4) **เรื่องธรรมดา** (2526) เป็นเรื่องราวของบ้านเช่าที่มีคนเช่าหลายห้อง ผู้อาศัยแต่ละห้องมีอุปนิสัยที่ต่างกันอย่างชัดเจน มีส่วนร่วมกับปัญหาของคนอื่น ๆ ที่ไม่เหมือนกัน

5) **มีดประจำตัว** (2527) เป็นการรวมเรื่องสั้นที่มีเรื่องราวแตกต่างกันออกไป โดยพื้นฐานเรื่องราวแต่ละเรื่องมาจากความเป็นอยู่และชีวิตประจำวันของคนทั่วไป ปัญหาที่สามารถพบเจอได้ทั่วไปในสังคม

6) **หมาเฝ้าลอน้ำ** (2530) เป็นเรื่องราวของชายหนุ่มคนหนึ่งที่ยพยายามจะทำตัวเองให้ดี มีศีลธรรม ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี ๆ กันมาแต่ไม่มีประโยชน์ เขาแยกตัวเองออก

⁵รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน

ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ

มาเปลี่ยนแปลงตัวเองและสังคม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคม แต่เหตุการณ์ในชีวิตที่เขาต้องพบเจอ กลับถูกเอาใจเอาเปรียบจากทุกด้าน

7) พันธุ์หมาบ้า (2531) เป็นเรื่องราวของกลุ่มวัยรุ่นที่มีความฝันของตัวเองต้องการที่จะหลีกหนีไปจากสังคมใช้ชีวิตเพื่อความสุขเป็นหลัก รวมถึงเลือกที่จะอยู่กับปัจจุบันมากกว่าการวางแผนชีวิตเพื่ออนาคต สุดท้ายแต่ละคนได้แยกออกไปตามทางเดินชีวิตของตัวเอง

8) นครไม่เป็นไร (2532) เป็นการรวมเรื่องสั้นที่มีเรื่องราวแตกต่างกันออกไป โดยเรื่องราวทั้งหมดมีแง่คิดคุณธรรม สะท้อนถึงความคิดที่เหมือนจะถูกแต่อาจจะไม่เสมอไป

9) เวลา (2536) เป็นเรื่องราวของชายคนหนึ่งที่เขาไปดูละครเวที แม้เรื่องราวของละครที่ได้ดูเหมือนจะไม่ได้มีอะไรที่ตีหรือพิเศษอะไร แต่การชมละครเวทีนั้นกลับกลายเป็นเหมือนการสะท้อนและสั่งสอนชีวิตของชายคนนั้น

10) บันทึก : เรื่องราวไร้สาระของชีวิต (2539) เป็นบันทึกการเดินทางท่องเที่ยว 50 วันของ ชาติ กอบจิตติ กับเพื่อนต่างชาติอีกสองคน ที่ได้พบเจอกับประสบการณ์ใหม่ รวมถึงประสบกับปัญหาต่าง ๆ จนหาทางเอาตัวรอดผ่านมาได้

11) รายงานถึง พาณฯ นายกรัฐมนตรี (2539) เป็นเรื่องสั้นที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของระบบราชการที่ทำงานล่าช้า และค่านิ่งระบบขั้นตอนมากกว่าการที่จะแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วและมีคุณภาพ

12) ลมหลง (2543) เป็นเรื่องราวของนักศึกษาในกลุ่มหนึ่งที่ต้องการจะทำหนังสือเพื่อส่งงาน เรื่องราวแสดงให้เห็นถึงความต้องการของแต่ละคนที่ต่างกันและพร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้ตัวเองได้ในสิ่งที่ต้องการ แม้ว่าจะมีศีลธรรมก็ตาม โดยนำเสนอผ่านบทภาพยนตร์

13) เปลญวนใต้ต้นนุ่น (2546) เป็นความเรียงหลายตอน ที่แต่ละตอนจะเป็นความคิดเห็นของ ชาติ กอบจิตติ ที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

14) บริการรับนวดหน้า (2548) รวมเรื่องสั้นหลายเรื่องที่มีพื้นฐานเรื่องราวมาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม โดยผ่านการแต่งเติมเรื่องให้เห็นถึงปัญหาและแง่คิดชัดเจนมากขึ้น

15) ล้อมวงคุย (2551) เป็นความเรียงที่รวบรวมเรื่องราวที่ ชาติ กอบจิตติ ได้ประสบมา โดยได้สะท้อนถึงสิ่งที่พบมาให้เห็นถึงแง่คิดบางอย่างในสังคม

16) Facebook : โลกอันซ้อนกันอยู่ (2559) เป็นงานทดลองพื้นที่ ที่รวมเอาเรื่องราว ความคิดเห็นที่อยู่ใน facebook ตลอดหนึ่งปี มารวบรวมให้เห็นถึงความเป็นไปและ พัฒนาการทางความคิดของ ชาว กอบจิตติ และคนที่เข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

โดยในวรรณกรรมทั้ง 16 เรื่องของ ชาว กอบจิตติ มีภาพรวมแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นในเรื่องจิตสำนึกทางศีลธรรม เรื่องที่เป็นปัญหาของปัจเจกบุคคลหรือสังคม ที่กฎหมายไม่สามารถตีความตัดสินได้ อีกทั้งวรรณกรรมของ ชาว กอบจิตติ ยังถือเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่สามารถส่งถึงผู้อ่านได้ดี ถ่ายทอดแนวคิดทางศีลธรรมแก่ผู้ที่ได้ศึกษาให้เกิด มโนทัศน์ทางศีลธรรมได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ได้จาก เพลโต และลีโอ ตอลสตอย ที่เชื่อว่า วรรณกรรมเป็นศิลปะประเภทหนึ่งที่สามารถเข้าสู่ จิตวิญญาณของมนุษย์ได้ดี เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สามารถทำให้มนุษย์เกิดจิตสำนึกทางศีลธรรมได้

จากทั้งหมดนี้ทำให้เห็นว่า วรรณกรรมของ ชาว กอบจิตติ ได้รับการยอมรับ และความนิยม รวมถึงมีอิทธิพลที่เข้าถึงผู้อ่านได้อย่างเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะวรรณกรรม เรื่อง คำพิพากษาและเวลา ที่ได้รับรางวัลซีไรต์ จึงถือเป็นงานเขียนที่มีคุณค่าและควรค่า แก่การนำมาวิพากษ์วิจารณ์และศึกษา อีกทั้งยังเป็นต้นแบบของนักเขียนและนักอ่าน ที่ได้แสวงหาของ ชาว กอบจิตติ จะตีความในมุมมองของตนเอง เกิดเป็นมโนทัศน์ ของตัวเอง และมุมมองที่คณะที่สำคัญเป็นอย่างมากเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องศีลธรรมที่มีปรากฏ ในวรรณกรรมของ ชาว กอบจิตติ ด้วย ซึ่งแนวคิดศีลธรรมนิยมนั้นมีปรากฏอยู่ใน วรรณกรรมของ ชาว กอบจิตติ ทุกเล่ม แต่ในบทความวิจัยนี้จะขอมาเฉพาะวรรณกรรม ที่มีความสอดคล้องและมีความสำคัญต่อการนำมาเป็นตัวอย่างให้พอเข้าใจในแนวคิด ศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาว กอบจิตติ เท่านั้น

3. แนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาว กอบจิตติ

ตามทัศนะของแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ได้อธิบายไว้ในข้างต้น ถือว่าศิลปะ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่ำ คุณค่าของศิลปะจะขึ้นอยู่กับการใช้หรือส่งเสริมศีลธรรมเท่านั้น เนื่องจากศิลปะจะมีผลต่อความคิดและจิตใจมนุษย์ กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก จิตสำนึก กิเลสตัณหา ศิลปะจึงต้องสะท้อนความดีหรือความงามจากศิลปิน เพื่อให้ผู้รับรู้ลึกถึงความ ดีความงามเช่นเดียวกับศิลปิน แสดงให้เห็นถึงผลร้ายของการตกอยู่ในกิเลสตัณหา ทำให้มนุษย์รู้สึกว่าจะต้องกำจัดความชั่วร้ายเหล่านี้ออกไป และส่งเสริมให้คนเป็นคนดีมี

ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ

ศีลธรรมให้สังคมนั้นเกิดความสงบสุข ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า แนวคิดศีลธรรมนิยมในสุนทรียศาสตร์ตะวันตกที่ได้จากแนวคิดของเพลโต และ ลีโอ ตอลสตอย สามารถสรุปได้ดังนี้คือ 1) ศิลปะ คือ การสะท้อนแบบของความดีงาม 2) ศิลปะ คือ การทำให้มนุษย์รู้จักการควบคุมกิเลสตัณหา ใช้เหตุผลเหนืออารมณ์ และ 3) ศิลปะ คือ เครื่องมือส่งเสริมศีลธรรม

3.1) ศิลปะ คือ การสะท้อนแบบของความดีงาม หมายถึง การที่ศิลปินใช้ศิลปะเป็นสื่อสะท้อนให้ผู้รับรู้ สัมผัสถึงแบบเดียวกันกับสิ่งที่ศิลปินเข้าถึง ฉะนั้นผู้อ่านวรรณกรรมจะต้องมีความรู้สึกแบบเดียวกับที่ผู้ประพันธ์แต่งขึ้น ต้องรับรู้แบบสากลที่ผู้ประพันธ์รู้สึก แล้วสื่อออกมาผ่านตัวหนังสือ ในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ มีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ ชาติ กอบจิตติ ต้องการถ่ายทอดออกมาไว้ เช่น วรรณกรรมเรื่องคำพิพากษา ฟักตัวละครเอกของเรื่อง ถูกชาวบ้านนินทากันว่ามီးอะไรเชิงชู้สาวกับเมียใหม่ของพ่อ ทั้งที่ฟักไม่เคยล่วงเกินแม่เลี้ยงสติไม่ดีของตนเองเลย รวมถึงฟักก็ไม่เคยทำความผิดอะไรเลยแก่ทั้งตัวเองและสังคม กลับถูกชาวบ้านครหาทั้งที่ไม่เคยมีใครถามฟักเลยสักครั้งเดียว แต่ฟักก็ไม่เคยคิดร้ายหรือต้องการที่จะตอบโต้ต่อสิ่งที่ตัวเขาไม่ได้กระทำเลย ซึ่งได้สะท้อนให้ผู้อ่านรู้สึกถึงแบบของความดีงามแบบเดียวกันกับศิลปินที่ให้เชื่อมั่นในความดีและความถูกต้องของตนเอง ดังข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรม

“ชาวบ้านนี่ก็ช่างตัดสินอะไรกันงายตายเหลือเกิน ไม่เคยมีใครเห็นกับตาสักคนว่ากูกับนางได้สมสู่กัน แล้วทำไมเขาจึงเชื่อกันเป็นตุเป็นตะ เมื่อครั้งก่อนเขาให้ความรักเอ็นดูยกย่อง แต่ครั้งนี้เขากลับเกลียดชัง ถากถางเหมือนกับว่ากูคนเก่าได้ตายไปแล้ว อยู่แต่คนใหม่ที่ชั่วช้า แต่กูก็ไม่เคยเปลี่ยนแปลงจิตใจเลยนี่หว่า เขาเอาอะไรมาตัดสินนะ เพียงว่าผู้หญิงกับผู้ชายนอนร่วมชายคาเดียวกันแล้วจะต้องสมสู่กันอย่างนั้นหรือ หรือว่าเขาจะต้องทำเช่นนั้น ช่างเถอะใครมันจะว่าอะไรก็ช่างมัน ในเมื่อกูไม่ได้เป็นอย่างที่เขาว่า สักวันหนึ่งเขาคงต้องรู้ความจริงกันเอง”

(ชาติ กอบจิตติ, 2558 : 49 - 50)

อีกทั้งในวรรณกรรมเรื่องนี้สามารถก่อให้เกิดการตีความในทางที่ดีได้ แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ดีงามและสิ่งที่ควรกระทำ จากในช่วงเวลาที่พี่กัจฉานศพของพ่อและพบว่า ไม่มีใครมาร่วมงานศพเลย เพียงเพราะข้อกล่าวหาที่เกิดขึ้นกับเขา ทำให้ถูกคนในตำบลรังเกียจ ไม่มีใครอยากจะทำไถ่หรือสมาคมด้วย มีเพียงสัปเหร่อไขที่อยู่ในงานศพ และเข้าใจถึงความรู้สึกของพี่ก

“เอ็งก็เถอะ เอ็งเคยมองข้ายังงั้นเอ็งก็รู้อยู่กับใจเอ็งดี มีมัยที่เอ็งจะมาคุยกับข้า มาหาข้าแบบคนรู้จักกันนะ แบบเพื่อนบ้านนะมีมัย ถ้าเอ็งไม่เผาศพพ่อเอ็ง เอ็งก็คงไม่มาหาข้าหรอก เปล่า...ที่พูดนี้ข้าไม่ได้โกรธเอ็ง แต่พูดให้เอ็งฟัง ถ้าจับเอาคนในตำบลมาขึ้นเรียงแถวกันตามฐานะหน้าตาในตำบล ข้าก็ต้องอยู่ท้ายแถววันยังค่ำ เพราะข้าเป็นคนต่ำต้อย เป็นแคสัปเหร่อ แต่ตอนนี้สิ เอ็งกับข้ามันกำกั๊งกันอยู่ ว่าใครจะยืนอยู่ท้ายแถวกันแน่ เมื่อก่อนนี่สมีเอ็งบวชเรียนนะ เอ็งยืนอยู่ทางหัวแถวโน่น ไม่เคยรู้หรอกว่า ไ้คนยืนหางแถวมันรู้สึกยังงั้นบ้าง...”

“ข้าถึงบอกข้าเชื่อเอ็ง เพราะไ้คนยืนหางแถวนะ พูดอะไรไม่ค่อยมีใครเขาฟังหรอก อีกอย่างหนึ่ง ข้าเห็นเอ็งมาแต่เด็ก ข้าพอจะดูออกว่าเอ็งคงไม่ทำอย่างนั้นกับเมียพ่อเอ็งหรอก ข้าเห็นใจ...ข้ารู้ดีว่าคนที่ตกอยู่ในฐานะนี้มันเป็นอย่างงั้น...”

(ชาติ กอบจิตติ, 2558 : 154 - 155)

วรรณกรรมเรื่องนี้ ชาติ กอบจิตติ ต้องการสะท้อนแบบให้เห็นว่า สิ่งที่ดีงามอย่างหนึ่ง คือ การไม่พูดจาให้ร้ายหรือตัดสินผู้อื่นจากเพียงคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมา บางครั้งคนที่อยู่ในหนทางแห่งความดีอยู่แล้วมาตั้งแต่ต้นอย่างพี่กก็อาจจะต้องเสียคนประพุดติตัวออกนอกกลุ่มนอกทางได้ เพียงเพราะคำพิพากษาตัดสินของสังคมที่ปราศจากข้อเท็จจริง เพียงเชื่อในสิ่งที่บอกต่อกันมาเท่านั้น ยิ่งกับคนที่มิมีสถานะทางสังคมต่ำชั้นกว่ายิ่งจะถูกตัดสินได้ง่าย กลายเป็นจำเลยของสังคมโดยไม่รู้ว่าเป็นเรื่องจริงเท็จเป็นอย่างไร รวมถึงผู้คนในสังคมมักจะมองแต่เพียงด้านที่ไม่ดีของคนอื่นเท่านั้น และเมื่อใครสักคนถูกสังคม

ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ

พิพากษาว่าเป็นคนเลว คนไม่ดี อาจจะทำให้ชีวิตของคน ๆ นั้นพังทลายลงไปได้ อาจจะหลงไปกับความทุกข์และหาทางออกด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องได้

การสะท้อนแบบของความตึงามในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ เป็นการแสดงให้เห็นถึงตัวตนของ ชาติ กอบจิตติ ผ่านวรรณกรรม โดยมีลักษณะที่มักจะพูดถึงเรื่องราวในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องที่สะท้อนปัญหาตัวบุคคลและสังคม พูดถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม โดยอาจจะเป็นเรื่องที่คนทั่วไปมองข้ามไป อาจจะไม่ผิดกฎหมายแต่ผิดศีลธรรม วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ จึงสะท้อนแบบออกมาในเรื่องของการพัฒนาจิตใจมนุษย์ที่ไม่ควรเห็นแก่ตัว ควรช่วยเหลือแบ่งปัน มีจิตเมตตา และพัฒนาสังคมให้สงบสุข

3.2) ศิลปะ คือ การทำให้มนุษย์รู้จักการควบคุมกิเลสตัณหา ใช้เหตุผลเหนืออารมณ์ ศิลปะไม่ควรปลุกอารมณ์สุนทรีย์เพียงอย่างเดียว เพราะการปลุกอารมณ์สุนทรีย์เพียงอย่างเดียว จะทำให้มนุษย์ปล่อยใจไปตามความรู้สึกที่อ่อนไหว เป็นจุดเริ่มต้นของความชั่วร้ายในจิตใจ โดยศิลปะด้านวรรณกรรมต้องมีเนื้อหาที่ช่วยชักจูงให้มนุษย์รู้เท่าทันกิเลสตัณหา ให้มนุษย์รู้จักควบคุมจิตใจ ไม่ให้หลงไปกับอารมณ์สุนทรีย์โดยไม่เกิดประโยชน์ โดยในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ ได้สอดแทรกเนื้อหาที่เป็นโทษของการหลงไปกับกิเลสตัณหาไว้ เช่น

วรรณกรรมเรื่องเวลา

ช่วงเวลาหลังจากที่ผู้กำกับคนนี้ได้เสียลูกสาวไปจากเหตุการณ์เรือล่ม ทำให้เขาและเมียต่างคิดกันว่าอยากหาเด็กสักคนมาเลี้ยงเป็นลูกแทน โดยจะไปขอจากหลานมาเลี้ยง แต่สุดท้ายก็เปลี่ยนใจไม่รับเด็กมาเลี้ยง เพราะเป็นการคิดถึงแต่ในสิ่งที่ตนเองต้องการ ไม่ได้คิดถึงสิ่งที่ถูกต้อง แสดงให้เห็นถึงการสะท้อนการกระทำที่ไม่ใช้อารมณ์ แต่ใช้เหตุผลเหนืออารมณ์ ดังข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรม

“หลังจากที่ลูกสาวคนเดียวของเราเสียไปแล้ว เธอดูกระสากะแสมมากขึ้น แต่เราก็กังหอบหัวกันไป เราต่างกลัวความเหงา ถ้าต้องอยู่คนเดียว เราเคยคิดว่าจะขอลูกของหลานมาเลี้ยง เพื่อมาเป็นลูกของเราอยู่เป็นเพื่อนเราในยามที่เราเริ่มช่วยตัวเองไม่ได้ แต่ก็อีกเรานึกถึงการพรากลูกพรากแม่ เขาจะรู้สึกอย่างไร แม้ว่าเขาจะเต็มใจ

ยกลูกให้เราทำตาม ท้ายที่สุดก็เลิกล้มความคิดนั้น เพราะมันเป็นความคิด
ที่เห็นแก่ตัว”

(ชาติ กอบจิตติ, 2553 : 57)

อีกทั้งในวรรณกรรมเรื่องนี้ยังไม่ได้ให้เพียงอารมณ์สุนทรีย์ แต่ยังคงแสดงให้เห็น
ข้อเสียของการใช้อารมณ์เหนือเหตุผล เมื่อผู้กำกับละครที่ได้เข้าไปดูละครเวทีทำให้รู้สึก
มีอารมณ์ร่วมไปกับละครที่ได้ดู นึกถึงเรื่องราวของตัวเองที่ผ่านมาในอดีตของตนเอง
ที่สูญเสียเมียและลูกไป ทำให้เขาได้เรียนรู้ความผิดพลาดและการตัดสินใจไม่ถูกต้อง
กับการยึดติดอยู่กับความเศร้าเสียใจ หันไปหาทางออกด้วยการดื่มสุราซึ่งเป็นกิเลสตัณหา
รูปแบบหนึ่งจนไม่สามารถใช้ชีวิตได้ ดังข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรม

“เมื่อสูญเสียเธอไปแล้ว ผมไม่มีกะจิตกะใจทำอะไรอีกต่อไป
ผมเมาเกือบทุกวัน เมาเพื่อจะได้ไม่ต้องคิด เมาเพื่อจะได้ไม่ต้องนึก
บางคืนผมตื่นขึ้นมากลางดึกด้วยความโหย ลูกขึ้นหาน้ำดื่ม สายตา
ต้องพบกับที่บนเตียงตรงที่เธอเคยนอนคู่กับผม ในขณะที่ผมเดินกลับมา
ล้มตัวลงนอน มันมีแต่ความว่างเปล่ารอผมอยู่ บางคืนผมไม่กล้าขึ้นไป
นอนในห้อง ไม่อยากเห็นเตียงที่เธอเคยนอน บางครั้งผมเมาหลับปุคา
โตะกินข้าว ช่วงนั้นผมพยายามออกนอกบ้าน พบปะเพื่อนฝูงให้ลืม
ให้หมดเวลาไปวัน ๆ แต่ครั้นเมื่อกลับบ้าน ผมก็ต้องเจอกับภาพหลอน
เหล่านั้นอีก วันเวลาเหล่านั้น ผมไม่อยากทำอะไรเลย มีชีวิตจมปลัก
อยู่กับเหล้า ลูกน้องของผมที่เคยทำงานด้วยกัน ต่างแยกย้ายไป
ทำงานกับผู้กำกับคนอื่น บ้างก็เปลี่ยนอาชีพไป ด้วยรอคอยงาน
จากผมไม่ได้ และคิดว่าผมคงทำอะไรไม่ได้อีกแล้ว นอกจากรอวันตาย
ผมเข้าใจพวกเขาดี พวกเขาจำเป็นต้องกินต้องใช้ แต่ผมหมด
ความสามารถที่จะช่วยอะไรพวกเขาได้ หมดแม้แต่แรงจะช่วยตัวเอง
ให้หลุดขึ้นจากปลักนั้นได้ ผมจมอยู่เป็นแรมปี

ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ

ผมเบื่อหน่ายกับชีวิต
จนกระทั่งวันหนึ่ง ผมถามตัวเองว่า
ผมจะอยู่ไปทำไม ถ้าใช้ชีวิตเช่นนี้ ?
ผมน่าจะฆ่าตัวตายเสีย
แต่ท้ายสุด...ผมเลือกที่จะอยู่”

(ชาติ กอบจิตติ, 2553 : 58 - 59)

จากข้อความและเนื้อหาที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ แสดงให้เห็นถึงการที่บุคคลจมอยู่ในความเศร้าหรือความผิดในอดีต ปล่อยใจไปกับอารมณ์ความรู้สึก หลบหลีกหนีออกจากความเป็นจริงเพื่อจะได้ไม่ทุกข์ เมื่อหลงไปกับความเศร้าเสียใจแล้ว กิเลสตัณหา ก็จะแทรกซึมเข้ามาในจิตใจได้โดยง่ายและจะหาทางออกด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง เช่น ต้มเหล้า หรือใช้ยาเสพติด จะยิ่งเป็นการหลีกหนีจากความจริง ไม่เผชิญหน้ากับปัญหาและแก้ไขมัน เป็นการสร้างปัญหาให้กับตัวเองและคนรอบข้างเพิ่มมากขึ้น

วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ จึงมีเนื้อหาที่สอดแทรกถึงผลเสียและโทษทัณฑ์ของการตกอยู่ในอำนาจของกิเลสตัณหาว่า ไม่สามารถทำให้มีความสุขที่แท้จริงได้ เป็นสิ่งที่ไม่ใช่แก่นสารของชีวิต เป็นที่เปลี่ยนแปลงและไม่สามารถจะบังคับได้เสมอ สร้างเพียงสิ่งลวงตาเป็นความสุขจอมปลอม ไม่สามารถทำให้มนุษย์พบกับความจริงได้ ทั้งยังทำให้ถอยห่างออกจากความจริงมากขึ้นไปอีกด้วย

3.3) ศิลปะ คือ เครื่องมือส่งเสริมศีลธรรม ศิลปะต้องเป็นเครื่องมือหนึ่ง ที่สอนให้มนุษย์รู้จักและสำนึกในความดีบนพื้นฐานของศีลธรรมตามบริบทของสังคมนั้น วรรณกรรมจึงต้องเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สอนให้มนุษย์รู้และสำนึกในความดี ต้องมีเนื้อหา หรือสะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อทำให้ผู้ที่ได้อ่านหรือรับรู้ซึมซับ ในความดี จึงจะถือเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าและยอมรับได้ โดยในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ ได้สอดแทรกความรู้ในเรื่องศีลธรรมเอาไว้

วรรณกรรมเรื่อง เปลญวนใต้ต้นนุ่น

วรรณกรรมเรื่องนี้ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2546 เป็นวรรณกรรมแบบ ความเรียงรวมเล่มจากความเรียงหลายตอนที่เขียนในช่วงปี พ.ศ. 2542 - 2546 ก่อนที่ชาติ กอบจิตติ จะได้รับเลือกให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ในปี พ.ศ. 2547 เป็นวรรณกรรมที่มีการยกตัวอย่างของเหตุการณ์ในชีวิตจริงที่ทุกคนประสบการณ์ สามารถเข้าใจและคล้อยตามได้ง่าย และยังเป็นการประพันธ์ที่สื่อความคิดเห็นของกวีเป็นสำคัญ จึงทำให้มองเห็นถึงแนวความคิดของ ชาติ กอบจิตติ ได้ชัดเจนมากที่สุด เช่น ในตอน “ค่าของคน” เป็นเรื่องของคดีฆาตกรรมแพทย์หญิงผัสพรที่ถูกสามีตัวเองซึ่งเป็นแพทย์ เช่นเดียวกัน ฆาตกรรมและมีวิธีปกปิดหลักฐานที่ซับซ้อนจนทำให้เจ้าหน้าที่นั้นหลงทาง ไปนานกว่าที่จะสามารถหาหลักฐานเพียงพอในการดำเนินคดีได้ แสดงให้เห็นถึงผู้ที่มีความรู้มากนั้น อาจจะมีระบบความคิดและการปกปิดที่ซับซ้อนมากกว่าคนทั่วไป รวมถึงในจิตใจและสมองอาจจะมีความรู้มากกว่าศีลธรรม ดังข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรมตามลำดับ ดังนี้

“สำหรับผมเองข้อสังเกตตรงนี้ก็ไม่น่าคิด แต่น่าคิดตรงที่ คนที่มีการศึกษาดี ๆ มักมีวิธีการฆ่าที่แยบยลกว่าชาวบ้านธรรมดา บางที่เราต้องทบทวนระบบการศึกษาของเราเสียใหม่ ระหว่างคุณธรรมกับความรู้ นั้น จะต้องเรียนควบคู่กันไปหรือไม่ หรือไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกัน (ต่างคนต่างอยู่)

ดังที่เรียนท่านผู้อ่านตั้งแต่ต้นแล้วว่า ผมเองติดตามข่าว จากโทรทัศน์ และติดตามด้วยสายตาของคนดู ไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย กับคดีฆาตกรรมที่เกิดขึ้น บังเอิญว่าถ้าแพทย์หญิงผัสพรเป็นญาติผม แน่แน่นอน ผมก็ต้องเสียใจ และมีอารมณ์โกรธแค้นพุ่งเข้ามาด้วย อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะผมไม่ใช่พระอรหันต์ที่ไหน

แต่การตามดูข่าวครั้งนี้ของผมไม่มีอารมณ์ใด ๆ เข้ามาพ่วงด้วย จะมีก็แต่เพียงว่าต้องการให้จับฆาตกรรมลงโทษให้ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อยืนยัน

ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ

ความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยืนยันในความศักดิ์สิทธิ์ของ
กฎหมายบ้านเมือง และช่วยยืนยันให้กับความเชื่อของผมที่ว่า กรรมมีจริง”
(ชาติ กอบจิตติ, 2552 : 89)

จากข้อความในวรรณกรรมเรื่องนี้ ชาติ กอบจิตติ แสดงให้เห็นเรื่องจิตสำนึก
ทางศีลธรรม คือ การศึกษาที่ต้องมาพร้อมกับศีลธรรมที่มั่นคงด้วย มีความรู้บนพื้นฐาน
ของความดี ซึ่งการศึกษาความรู้นั้นควรมาพร้อมกับบรรทัดฐานทางศีลธรรมควบคู่กันไป
ด้วยเพราะในบางครั้งคนที่มีการศึกษาดีแต่อาจหลงผิด ถูกความชั่วเข้าครอบงำแล้ว
ทำในสิ่งที่ผิดได้โดยง่ายและมีวิธีปกปิดที่ซับซ้อนมากกว่าคนธรรมดาทั่วไป

วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ จึงมีเนื้อหาในเชิงส่งเสริมศีลธรรมแก่บุคคล
และสังคม ซึ่งให้เห็นถึงปัญหาเมื่อขาดศีลธรรมและการจะมีศีลธรรมได้จะต้องทำอย่างไร
ด้วย ชาติ กอบจิตติ แสดงให้เห็นว่า ตัวเขานั้นส่งเสริมให้มนุษย์มีศีลธรรมพร้อมกับการ
ศึกษาอย่างชัดเจน การที่มนุษย์มีศีลธรรมจะส่งผลดีกับตนเองและสังคมอย่างแน่นอน
มนุษย์จึงควรมีศีลธรรมเพื่อทำให้จิตใจของตนสูงขึ้นและนำไปสู่สังคมที่ดีได้

จะเห็นได้ว่า วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ นั้น ทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงการตัดสินใจ
เลือกการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต ที่ต้องกระทำให้อยู่ภายใต้ศีลธรรมอันดี ไม่ให้ตนเองตกอยู่ใน
ความชั่วร้ายของกิเลสตัณหา ไม่กระทำในสิ่งที่เรารู้สึกว่าไม่ถูกต้อง วรรณกรรมของ
ชาติ กอบจิตติ จึงสามารถจัดเข้าอยู่ในเกณฑ์การตัดสินใจคุณค่าศิลปะตามแนวคิดศีลธรรมนิยม
ทั้งการสะท้อนความดีงามจากศิลปิน แสดงให้เห็นถึงความชั่วร้ายของกิเลสตัณหา รวมถึง
ส่งเสริมศีลธรรมต่อบุคคลและสังคม วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ จึงถือเป็นศิลปะ
ที่มีคุณค่า ควรค่าแก่การนำมาเผยแพร่และศึกษา รวมถึงยังสามารถจัด ชาติ กอบจิตติ
ให้อยู่ในกลุ่มศีลธรรมนิยมได้ เนื่องจากวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ ได้ก่อให้เกิด
โมทัศน์ทางศีลธรรมที่ดีงาม

ยิ่งกว่านั้น แนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ
ยังได้ก่อให้เกิดคุณค่ามากมายหลายด้านต่อปัจเจกบุคคลและสังคม ทั้งคุณค่าทางอารมณ์
ที่เกิดจากอารมณ์สุนทรีย์ที่ได้อ่านวรรณกรรม เกิดความรู้สึกชื่นชมเดียวกับผู้ประพันธ์

มีความสะเทือนใจและคล้อยตาม เช่น วรรณกรรมเรื่อง คำพิพากษา ที่ผู้อ่านจะเกิดความสะเทือนใจ เข้าใจในความรู้สึกของตัวละคร แล้วปรับเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกของตนเองว่า หากตนเองต้องพบกับเหตุการณ์เช่นเดียวกับตัวละครในเรื่อง คงจะมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน แต่การตัดสินใจในการเลือกของตัวละครในเรื่องที่ตกอยู่ในกิเลสตัณหา ทำให้ชีวิตต้องพบกับความเสื่อมถอยลง

อีกทั้งวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ ยังก่อให้เกิด คุณค่าทางปัญญา ให้ความรู้แก่ผู้ที่อ่าน เช่น วรรณกรรมเรื่อง Facebook โลกอันซ้อนกันอยู่ ที่จะได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากความคิดของผู้ประพันธ์และผู้เข้ามาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางวิชาการหรือเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน เป็นการเพิ่มความรู้อีก เปิดโลกทัศน์ทางความคิดและทัศนคติ มองเห็นเรื่องราวในสังคม ทั้งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ รวมถึงศิลปะด้วย ให้มนุษย์เห็นคุณค่าของกันและกัน พร้อมทั้งจะรับฟังเรื่องราวความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อช่วยกันพัฒนาสังคมไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเดิม ตลอดจนได้ก่อให้เกิด คุณค่าทางศีลธรรม มีมโนทัศน์ทางศีลธรรมร่วมกัน เมื่อจะเลือกกระทำสิ่งใดก็จะพิจารณาว่าอยู่ในกรอบของศีลธรรมบนพื้นฐานสังคมไทย ซึ่งคือ แนวคิดจากพุทธศาสนา ซึ่งไม่เบียดเบียนทำให้ตนเองหรือสังคมเดือดร้อน หรือสร้างปัญหาให้กับสังคม ทำให้สังคมมีความสุขและพัฒนาไปในทางดีขึ้น ทั้งยังมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองและรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคม

ด้วยคุณค่าที่เกิดขึ้นจาวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ ทั้งหลายนี้ วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ จึงได้สร้างคุณค่ามากมายให้กับบุคคลและสังคม ส่งผลให้เกิดมโนทัศน์ร่วมกัน เช่น ในเรื่องศีลธรรม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง เป็นต้น โดยมีมโนทัศน์เหล่านี้จะสร้างทัศนคติที่มีความเข้าใจร่วมกันในทางที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น เกิดความรู้ในการควบคุมอารมณ์ ใช้เหตุและผลในการตัดสินใจเลือกกระทำบนพื้นฐานของศีลธรรม มีความเห็นอกเห็นใจกับเพื่อนมนุษย์ เกิดสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ทำให้ตนเองและสังคมเดือดร้อน ช่วยพัฒนาสังคมไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้สังคมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีเอกภาพมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

จากการใช้แนวคิดศีลธรรมนิยมในสุนทรียศาสตร์มาวิเคราะห์ วิจารณ์วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ ผลของการวิจัยพบว่า วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ มีเนื้อหาเนื้อความที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตสำนึกเรื่องศีลธรรม และมีแนวคิดด้านศีลธรรมในทิศทางที่ส่งเสริมในเชิงบวกปรากฏในวรรณกรรมเป็นจำนวนมาก มีคุณธรรม คติสอนใจที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องเสมอ หรือเกิดเป็นมโนทัศน์ทางศีลธรรมได้ ชี้ให้เห็นถึงปัญหาในสังคมที่กฎหมายไม่สามารถปกป้องครอบคลุมได้ เป็นเรื่องของจิตสำนึกร่วมกัน

ทั้งนี้วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ มักมีเนื้อหาที่กล่าวถึงเรื่องใกล้ตัว เรื่องทั่วไปที่สามารถเห็นหรือประสบได้ในชีวิตจริง หรือเรื่องที่ทุกคนสามารถพบเจอได้ เฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการตกอยู่ในอำนาจกิเลสตัณหา แสดงให้เห็นถึงผลร้ายที่หลงไปกับกิเลสตัณหา จะเกิดผลเสียต่อชีวิตตนเองและสังคมได้ ทำให้เกิดจินตนาการถึงความดี รู้จักหักห้ามใจ หลีกเลียงการทำความชั่ว

ชาติ กอบจิตติ ได้สะท้อนความดีงามในความคิดของตนเองให้ผู้ที่ได้อ่านเข้าใจผ่านวรรณกรรม เมื่อเข้าใจสิ่งที่ ชาติ กอบจิตติ ได้สะท้อนออกมา จะเกิดเป็นมโนทัศน์ที่คำนึงถึงสังคม คำนึงถึงความดีเป็นสิ่งสำคัญ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์ ลดความเห็นแก่ตัวของตนเองให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อสังคมจะได้พัฒนาไปในทางดีขึ้น

จึงเห็นได้ว่า แนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ นั้น เต็มไปด้วยคุณค่าทางศีลธรรมและคุณค่าด้านอื่น จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้อ่านหรือศึกษา สร้างมโนทัศน์ร่วมกันที่ให้ความสำคัญกับความดีงาม เห็นถึงความชั่วร้ายของกิเลสตัณหา และโทษของการตกเป็นทาสมัน ทั้งยังลดความเห็นแก่ตัวในการใช้ชีวิต พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้ที่ขาดโอกาสและด้อยกว่า รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างโดยไม่แบ่งแยก วิจารณ์หรือเสนอความคิดของตนเองด้วยเหตุผลบนพื้นฐานของศีลธรรมที่ดีงาม เพื่อให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีและมีคุณภาพ และเมื่อเป็นเช่นนี้ สังคมจะเกิดความสงบสุข เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความขัดแย้งน้อยลง เปลี่ยนความขัดแย้งมาเป็นความรู้ที่นำมาใช้แก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้สังคมเกิดความเป็นเอกภาพในที่สุด

ดังนั้น หากมองด้วยมุมมองของแนวคิดศีลธรรมนิยม วรรณกรรมของชาติ กอบจิตติสมควรจะได้รับยกยอมรับจากแนวคิดศีลธรรมนิยม และชาติ กอบจิตติ มีคุณสมบัติที่สามารถจัดอยู่ในกลุ่มศีลธรรมนิยมได้ จากการสะท้อนความดีงามและส่งเสริมศีลธรรมบนพื้นฐานแนวคิดของสังคมไทย คือ แนวคิดของพุทธศาสนาจากความรู้ และประสบการณ์ของเขาเอง ผ่านผลงานวรรณกรรม ถึงแม้ว่าวรรณกรรมของชาติ กอบจิตติ จะไม่ได้สอนหรือพูดถึงเรื่องศีลธรรมแบบตรงไปตรงมา อย่าง เฟลโต และลิโอ ตอลสตอย แต่วรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ สามารถตีความและพิจารณาเนื้อหา ความหมายถึงคุณค่าทางศีลธรรมได้เป็นอย่างดี มีมโนทัศน์ทางศีลธรรมในเชิงปฏิบัติ ที่จะพยายามพัฒนาความคิดและจิตใจของมนุษย์ให้เป็นคนดี โดยเริ่มจากตัวเองก่อน ซึ่งเป็นหน่วยเล็ก ๆ ในสังคม และประกอบกันเป็นสังคมที่สมบูรณ์ในที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร.ธีรวัฒน์ แสงแก้ว (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก) ดร.ธเนศ ปานหัวไผ่ (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม) รศ.ดร.วิทยา ศักยาภินันท์ รศ.ดร.ประเวศ อินทองปาน ดร.บารมี อริยะเลิศเมตตา ผศ.ไพรินทร์ กะทิพมราช ดร.สรณีย์ สายศร และ ผศ.อนันทศิลป์ รุจิเรข ที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และให้การช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันที่ทุกอย่างสำเร็จลงได้ด้วยดี ตลอดจน ดร.บุญเลิศ วิศวกรรม (ประธานในการสอบ) และ ดร.วีรชาติ นิมนองค์ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) ที่ได้ช่วยแก้ไขเสนอแนะ ทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงคุณ ชาติ กอบจิตติ ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญยิ่งในการเกิดวิทยานิพนธ์นี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ศึกษาแนวคิดศีลธรรมนิยมที่ปรากฏในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ

เอกสารอ้างอิง

- กิติยา ไสภณโกไคย. (2553). “คุณธรรม” “จริยธรรม” และ “การดำรงอยู่กับสังคม ประชาธิปไตย” (ความหมาย และแนวคิดเชิงทฤษฎี). **วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน**. 3(2), 112 - 130.
- จรูญ โภมุหรัตนานนท์. (2551). **สุนทรียศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 3). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชาติ กอบจิตติ. (2552). **เปลญวนใต้ต้นนุ่น** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : หอน. _____ (2553). **เวลา** (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ : หอน. _____ (2558). **คำพิพากษา** (พิมพ์ครั้งที่ 49). กรุงเทพฯ : หอน.
- เบญจมาศ พลอินทร์. (2525). **แ่งคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (บก.). (2554). **25 ปี การวิจารณ์ “คำพิพากษา”**. กรุงเทพฯ : ชมนาด. _____ (2557). **อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศที่มีต่อวรรณกรรมไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สิทธิชัย แสงกระจ่าง. (2528). **ศิลปะคืออะไร**. กรุงเทพฯ : กองบรรณาธิการนิตยสารถนนหนังสือ. แปลจาก L. Tolstoy. n.d. *What Is Art*. n.p.
- อรรถสิทธิ์ เมืองอินทร์. (2543). **แนวคิดปรัชญาอัตถิภาวนิยมในวรรณกรรมของ ชาติ กอบจิตติ ช่วงพ.ศ. 2522-2536**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Plato.c. (2000). **The Republic / Plato**. transtate by Griffith, T. Cambridge : Cambridge University Press.
- Tolstoy, L. (1897). **What Is Art (in Russian)**. transtate by Maude, A. New York : Funk & Wagnalls Company.